

HENRIK FEXEUS

ZTRACENÍ

POSLEDNÍ
ILUZE 1

HOST

HENRIK FEXEUS
ZTRACENÍ

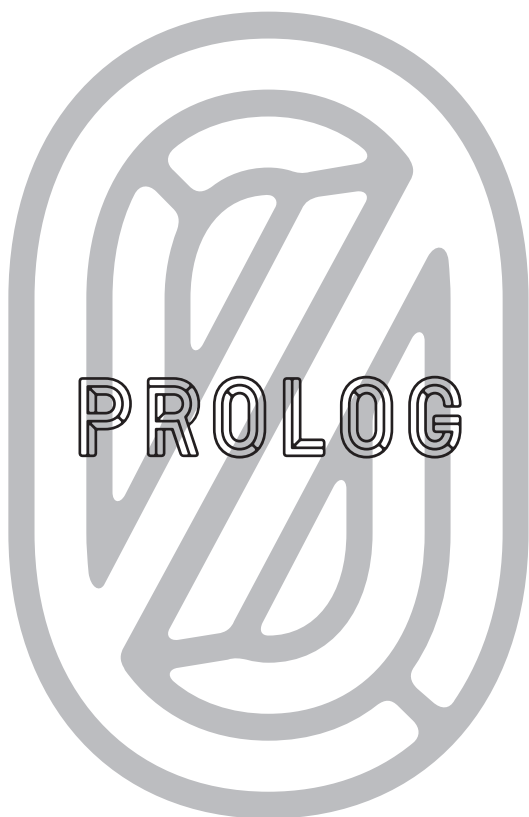
HENRIK FEXEUS

ZTRACENÍ

POSLEDNÍ
ILUZE 1

BRNO 2018

De Förlorade © Henrik Fexeus 2017
by Agreement with Grand Agency
Translation © Romana Švachová, 2018
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2018
(elektronické vydání)
The translation of this work was supported
by a grant from the Swedish Arts Council.
Překlad této knihy vychází s laskavou finanční
podporou Švédské umělecké rady.
ISBN 978-80-7577-523-8 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7577-524-5 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7577-525-2 (Formát MobiPocket)

Třásl se zimou. Neměl sklon k sebelítosti, ale tentokrát se opravdu litoval. Přitáhl si promoklou deku blíž k tělu. No dobře, tak občas se možná lituje. Třeba když přišel o práci. Nebyla to jeho chyba. Poslední dovnitř, první ven, jak se říká. Tak to prý zkrátka chodí, když se snižuje počet zaměstnanců. A na něj to prostě padlo. I tak tam ale dělal už dva roky a myslel si, že práci má jistou. Dostat padáka ve dvaadvaceti není nic moc příjemného. Pitomci.

Snažil se ještě víc přitisknout ke zdi, aby se schoval před vodou, ale stříška nad ním nebyla zrovna nejširší. Déšť ho bičoval a velké kapky mu z plavé ofiny stékaly rovnou do očí. Seděl u zdi, co nejbliž to šlo, ale stejně mu to nijak nepomohlo. Podíval se na své břicho a stehna. Jestli se dalo říct, že vůbec někdy vypadal dobře, bylo to už hodně dávno. Dva roky hltání mražených pirožků pětikrát týdně se na něm zřetelně podepsaly. Na žádném trhu by ho už nepovažovali za atraktivního. To bylo asi to nejhorší. Ten fakt, že už ho nikdo nepotřebuje. Ale co. Tak ať se jdou vycpat.

Celé dny tehdy proležel v posteli a litoval se. Žaluzie nechával zatažené. Kašlal na to, že by měl třeba vynést odpadky, nebo na to, že by měl jíst. A kašlal taky na účty. Když kdosi zazvonil u dveří, neotvíral. Zvonek vřeštěl, znovu a znovu, čím dál tím zuřivěji. Nakonec dovnitř vpadla nějaká ženská. Podle všeho k tomu měla povolení. To exekutoři mívají. Tlachala

něco o nějaké neziskové agentuře a sociální správě, ale on ji neposlušal.

Místo toho skončil tady, třesoucí se u studené zdi kdesi v koutě uprostřed ničeho. Ještě před pár měsíci měl byt a práci. Proklestít si cestu zpátky k takovému luxusu se teď zdálo zhruba stejně nemožné jako odletět na Mars.

Shodil ze sebe promoklou deku. To už nikde nezbyl jediný suchý koutek? Vysoko nad ním byla ve zdi malá dvířka. Nejspíš servisní poklop. Kdysi dávno k němu určitě vedly i schůdky.

Sám nevěděl jak, ale nakonec se tam nahoru dostal. Musel vyšplhat po cihlách ve zdi. Konečky prstů po ní zoufale šmátral a hledal v nerovném povrchu škvírky, pomocí kterých by se mohl přitáhnout nahoru. Nakonec se centimetr po centimetru vyškrábal až k úzké dřevěné plošince pod poklopem. Vytáhl se na ni a postavil se. Velikost dvířek mu pořád ještě nechávala naději — zvenku to vypadalo, že by šachta za nimi mohla být dostatečně velká na to, aby se do ní vešel. Dolů to ale byla výška. Kdyby uklouzl, nejspíš by se zabil. Otevřel poklop a vlezl dovnitř. Vevnitř se dalo dokonce i postavit. Byla tam ale tma jako v kobce. No samozřejmě. Bylo tu však sucho. Nechal poklop pootevřený jen na úzkou škvíru a svlékl si mokré oblečení. Pak si roztřeseně lehl na zem a usnul.

Déšť v průběhu noci ustal. Probudily ho sluneční paprsky, které se odvažily proklouznout škvírou a polehtaly ho na obličej. Potřeboval se vyčurat. Otevřel dvířka dokořán, aby dovnitř vpustil trochu tepla. Ranní světlo vtrhlo dovnitř, dál než na okraj místnosti však nedosáhlo. Rozhlédl se po slabě osvětleném prostoru. Někdo tu už před ním byl. Na podlaze leželo několik zhasnutých stavebních svítilen. Natočených ke zdem, jež byly černě pomalované nepravidelnými klikyháky.

I na podlahu někdo něco načmáral. Kruh. Uprostřed ležel zápisník.

Vyčural se do jednoho rohu, pak sebral zápisník a začal v něm listovat. Nedávalo to smysl. I když nechápal, co to vlastně čte, nelíbilo se mu to. Ani trochu. Začal ho naplňovat jakýsi tupý a nepříjemný pocit. Nakonec se rozhodl zapnout svítilny. Ostré světlo plně odhalilo, co to vlastně stojí na zdech. Pokrývaly je pruhy a čáry, stejně tak i strop a podlahu. Nešlo však o žádné nahodilé čmáranice. Byla to písmena.

Podíval se znovu do zápisníku, jež pořád ještě svíral v ruce. Pak si pozorně přečetl všechno na zdech.

Vrátil se pohledem k textu v knize.

Zdi.

A kniha.

Pocítil takovou lítost jako nikdy předtím. Ne však kvůli sobě.

Kvůli světu.

DÍVKA
VE ZDI

Ky se podívala na díru ve stěně. Byl to dokonalý kruh, skoro jako by ho někdo vyřezal skalpelem. Jak se jí ale mohlo podařit něco tak vrcholně nemotorného? Nejenže se netrefila do hřebíku, ale ke všemu stěnu prorazila kladivem. Se vším všudy. A to si přitom chtěla jen pověsit nový zarámovaný plakát, který dostala k narozeninám. Byl to plakát s jejím největším idolem, mistrem úniků Harrym Houdinim. Stěží si dokázala představit něco horšího než zůstat někde zavřená, ale Houdini, ten se přece dokázal dostat odevšad. Ona se sice taky naučila odemykat několik typů dveří a zámků a ano, není zrovna nejlehčí se takové věci naučit sám a bez pomoci. Ale zvládnout něco takového, jako třeba uniknout z řetězů a pytle v bedně na dně jezera, to je už přímo nadlidský výkon, který si zaslouží uznání. Opatrně vytáhla ze stěny špičku kladiva. Kousky sádrokartonu se uvolnily a popadaly na postel.

Ten plakát jí dal táta.

„Všecko nejlepší k sedmnáctinám, zlato,“ zahalekal, když jí předával dárek zabalený ve vánočním balicím papíru.

Dech mu přitom zase voněl po mentolkách. Přesto z něj bylo cítit ještě něco dalšího, mnohem kyselejšího. Předstírala, že si toho nevšimla. Každopádně se alespoň snažil. SMS od mámy si ani nemusela číst, bylo jí jasné, že na kontě jí jako vždy přibyla tisícovka švédských korun. S mámou oslavila narozeniny naposledy ve dvanácti. Od té doby jí

každoročně posílala jednu a tutéž zprávu, pořád dokola. Ky nepochybovala o tom, že si to vůbec neuvědomuje.

Všechno nejlepší, moje milá. Ať se ti v tom dalším roce něco povede. Máma.

Ať se ti něco povede. Jako by předpokládala, že doteď její dcera neudělala vůbec nic, díky čemu by na ni mohla být pyšná. Ky se zamračila, a zatímco si vzkaz znovu a znovu přehrávala v hlavě, prudkými pohyby rukou se pokusila smést z postele drobtý sádrokartonu. Ty ale uvízly mezi vlákny deky a nechtělo se jim pryč. No vida, takže sedmnáctý rok jejího života nezačíná zrovna nejslibněji. Zarámovaný plakát byl zatím opřený o psací stůl. Do toho velkého pozlaceného rámu ho zasadila sama. Na obraze stál Houdini omontaný řetězy, uprostřed spouštění na dno nádoby na mléko, dostatečně velké na to, aby se do ní vešel, ale už se uvnitř nemohl ani pohnout. Nádoba byla plná vody a zabezpečená visacím zámekem.

Ty jeho oči. Hleděl z obrazu s výrazem, který jako by říkal:

Za chvíli jsem u tebe. Mám to pod kontrolou.

Přála si být taky taková. Nikdo by ji nikde nemohl držet, kdyby to nechtěla. Měla před sebou už jen dva roky na střední, pak bude dospělá. Potom začne ten opravdový život tam venku. Život se vším všudy. Včetně odpovědnosti sama za sebe. To jí máma vysvětlila opravdu svědomitě.

Když ze stěny konečně uvolnila všechny drolící se kousky, díra vypadala o trochu větší. Ky najednou popadla chuť strčit dovnitř ukazováček, ale neodvážila se. Jak asi tátovi vysvětlí, že zničila stěnu? Jak je něco takového vůbec možné? Bydleli v jednom z domů na Uhlířské ulici, v malé stockholmské čtvrti na jihu města zvané Bagarmossen. Jejich panelák byl taková typická kostka z padesátých let — tři

poschodí z betonových panelů. Žádný křehký tenký sádkarton. Ale podle všeho někdo přehradil sádkartonovou stěnou zrovna její pokoj. Proč by ne?

Hlavou jí problesklo, jestli by se prostě nemohla tvářit, jako by se nic nestalo. Kdyby si stoupla do dveří a jen pokoj přelétla očima, sotva by si té díry všimla. A vůbec, jak často teď táta nosí brýle? Místo lehké paniky jí pomalu začala prostupovat spíš zvědavost. Takový otvor ve stěně, to není jen obyčejná díra. Je to taky vstup. Otvor *do* něčeho. A na druhé straně se vždycky něco najde a ona ještě nikdy neviděla žádnou zeď zevnitř. Přitiskla obličej ke stěně a jedním okem nahlédla dovnitř.

Uvnitř nebylo nic. Jen prázdno a tma.

Čekala přinejmenším nějaké trámy, potrubí anebo alespoň elektrické a síťové kabely. Prostě něco. Cokoliv. Za stěnou se však převalovala pouze hustá tma. Ale třeba tam opravdu něco je a v té tmě to jen nejde rozeznat. Baterka ležela někde ve skříni na chodbě, zahrabaná mezi mopy a utěrkami. Vydala se pro ni. Když procházela kolem ostatních stěn, zaklepala na ně. Beton.

Nakonec baterku našla. Baterie vevnitř byly už docela staré, ale baterka pořád ještě svítila poměrně ostře.

Když posvítila do otvoru, proužek světla se odrazil od protější stěny. Odhadla, že mezera mezi stěnami může být přibližně třicet centimetrů široká. Za protější stěnou stál šatník. Chvilí potichu poslouchala a čekala, jestli se k ní od schodů na chodbě nedonese nějaký šramot. Kdyby se táta vrátil domů, přišel by ji pozdravit a všiml si té díry, určitě by dostal záchvat vzteku. Ještě si dobře pamatovala, co se strhlo tehdy, když si ostříhala husté černé vlasy a to málo, co z nich zbylo, si odbarvila na bílo. Měl už hodinu zpoždění, což věstilo, že dorazí každou chvíli. Zároveň to ale mohlo znamenat, že přijde o to později. A čím déle mu to trvá, tím hůř se pak orientuje. A v takovém případě už žádné

mentolky nepřebijí ten silný alkoholový odér, který se mu line z pusy. A pokud se zdrží víc než dvě hodiny, už si nevšimne vůbec ničeho, ani toho, že začala s destrukcí jejich společného domova.

Ona a táta. Takhle to bylo přece odjakživa.

Máma byla vichřice v lidské podobě a zároveň tátův přesný opak. Když byla Ky ještě malá, máma na ni působila jako nějaké ztělesněné exotické dobrodružství. Často zmizela i na několik dní v kuse. Pak bez varování vtrhla do bytu, po každé uprostřed nějakého důležitého telefonátu, popadla počítač, stále plně v pracovním zápalu, a o pár hodin později se zase vyřítla z jejich životů pryč, s výrazem, který si Ky nikdy nedokázala vyložit nijak jinak než jako hořké zklamání. A jednou už se zkrátka nevrátila vůbec.

Ky teď ve stěně potřebovala najít alespoň něco, aby to mohla nechat být. Kdyby se jí tak podařilo v tom tmavém prostoru něco zahlédnout. To by z celé té záležitosti mohla mít o trochu lepší pocit než teď, kdy stěnu prostě jen zbytečně zničila. V té malé díře, která ve stěně zbyla po kladivu, se však nedalo baterkou moc dobře otáčet. Nedařilo se jí posvítit, kam potřebovala. Kdyby ten otvor trochu zvětšila, viděla by možná líp. Opatrně přejela prstem po okrajích díry. Překvapeně tenounkou vrstvu sádrokartonu ohmatávala. S lehkým praskáním se jí sama drolila pod prsty.

K uším jí dolehlo tlumené dovření vchodových dveří o tři poschodí níž. Táta. U stolu pořád ještě stál plakát s Houdinim. Kouzelník ji vyzývavě pozoroval, zvěčněný s rukama v řetězech uprostřed své cesty na dno nádoby.

„Takhle se na mě nekoukej,“ zašeptala, „lidi se dají uvěznit mnoha způsoby, abys věděl.“

Obraz by díru zakryl, kdyby ho konečně pověsila, ale neodvažovala se to znovu zkoušet a riskovat, že pod náporom stresu udělá ve stěně další díru. Zároveň ji ale něčím zakrýt musela. Filmový plakát se záběrem scény z *Věčného svítu*

neposkvrněné mysli byl přilepený na zdi u skříně. Ten bude zatím muset stačit. Odlepila rohy, přenesla plakát a překryla jím díru nad postelí. Na plakátu vedle sebe leželi Jim Carrey a Kate Winslet, zády na zamrzlém jezeře, a povídali si, přestože jen kousek od nich, téměř uprostřed záběru, led roztínaly dlouhé praskliny.

Ky se zasmála. Tohle byl přece ten nejstarší trik na světě. Pod svícnem je největší tma.

Naslouchala krokům dunícím na schodech a přejížděla prsty po lepicí pásce v horních rozích plakátu. Spodní okraj papíru jen zahnula dovnitř, aby ho mohla snadno nadzvednout, až se rozhodne, co s dírou udělá. Houdini zatím holt zůstane tam, kde je. Rozhlédla se po pokoji. Kromě drobečků sádrokartonu v posteli vypadalo všechno jako obvykle. Vrchní strana přehozu na posteli byla navíc posetá bílými hvězdičkami, takže kousky sádrokartonu se mezi nimi docela ztratily. Vyšla na chodbu a stihla tak akorát vrátit kladivo nazpátek do krabice s nářadím, když ve dveřích zarachotily klíče.

Adam měl zpoždění. Byl v předposledním roce na střední škole a právě nestíhal začátek hodiny fyziky. A důvod se nacházel přímo před ním, sotva pár centimetrů od jeho obličeje.

Ještě před chvílí byl na cestě do třídy. Došel si na chodbu ke své skřínce, vytáhl si učebnice, zamkl skříňku a vzápětí zůstal stát jako přikovaný. Navzdory přísnému školnímu řádu a zákazu jakéhokoli vandalizmu mu někdo na skříňku přilepil jakousi nálepku. O to ale nešlo, ta nálepka tam byla, už když na škole začal téměř před třemi lety studovat, a nikdy mu nevadila tak, aby se nad ní vůbec pozastavil a pokoušel se ji sloupnout. Vlastně se mu spíš dokonce líbila, protože byla příšerně stará. V podstatě by se dala považovat za památku na politickou kampaň z osmdesátých let, kdy jeho školu v Björkhagenu, čtvrti na jižním předměstí Stockholmu, založili. Narazil na to ve své učebnici historie. Nálepka měla sytě žluté pozadí a uprostřed se vyjímalo rudé slunce doprovázené sloganem: *Jaderná energie? Ne, děkuji!*

Nebo lépe řečeno, vždycky si myslel, že tohle tam stojí.

To se však mýlil. Na nálepce nestálo „jaderná energie“. Bylo tam „jadrná energie“. Bez písmene „e“. *Jadrná energie? Ne, děkuji!* Když ty nálepky tiskli, museli se prostě přehlédnout, byl to zkrátka překlep. Tu nálepku ale vídal každý den několikrát, už skoro šest pololetí. Nedokázal pochopit, jak je možné, že si té chyby nevšiml už dávno.